

CITIZEN INVOLVEMENT IN THE DECISION-MAKING PROCESS IN THE CONTEMPORARY PERIOD

Dr. Denisa Maria VÎLCEANU
denisa_vilceanu@yahoo.com

ABSTRACT: CITIZEN PARTICIPATION REPRESENTS A METHOD BY WHICH THE GOVERNMENT COLLECTS INFORMATION ABOUT ITS CITIZENS TO ENHANCE PERFORMANCE AND MEET THEIR NEEDS AND EXPECTATIONS. CITIZEN INVOLVEMENT IN DECISION-MAKING PROCESSES LEADS TO INCREASED INCOME, SECURITY, AND SELF-ESTEEM FOR THE CITIZENS. THEREFORE, INCREASING CITIZEN PARTICIPATION IN GOVERNMENTAL DECISION-MAKING HAS BECOME AN IMPORTANT TOOL FOR GOVERNMENT ADMINISTRATION, PARTICULARLY IN THE EARLY STAGES BEFORE MAJOR DECISIONS ARE MADE. CITIZEN INVOLVEMENT TAKES INTO ACCOUNT THE FACT THAT INDIVIDUALS AFFECTED BY A DECISION HAVE THE RIGHT TO PARTICIPATE IN DECISION-MAKING PROCESSES. IN RECENT DECADES, CITIZEN INVOLVEMENT HAS BECOME A TOOL FOR DEEPENING DEMOCRACY.

KEYWORDS: CITIZEN INVOLVEMENT, PUBLIC PARTICIPATION, DEMOCRACY, GOVERNMENT, CITIZENS

Introducere

Dezbaterea academică privind participarea a avut loc, mai frecvent, pe două direcții distincte: participarea politică și participarea cetățenească. Participarea politică este asociată cu democrația reprezentativă sau cu participarea indirectă prin reprezentanți aleși (Cornwall & Gaventa, 2017). De asemenea, aceasta se referă la acțiunea indivizilor sau grupurilor în competiția pentru puterea politică și negocierea la alegerea scopurilor politice și mijloacelor pentru a le atinge (Avelar, 2007). Această participare cuprinde un set de activități din jurul vieții politice, cum ar fi mobilizarea împotriva sau în favoarea autorităților politice, mișcări de revendicare a drepturilor, lobby, acțiuni politice ale diverșilor actori (elite, biserici, armată, etc.), precum și activitățile electorale (Cornwall & Gaventa, 2017).

Participarea publicului poate fi privită ca un proces prin care preocupările, nevoile și valorile sunt încorporate în luarea deciziilor guvernamentale și corporative pentru decizii mai bune, susținute de public (Creighton, 2005, p. 7). Totodată, participarea cetățenilor la procesele de luare a deciziilor poate reprezenta un cumul de politici, principii și tehnici care oferă cetățenilor și comunităților oportunitatea de a fi implicați într-un mod semnificativ în luarea deciziilor publice (Smith, 2003, pg. 34-35). Definițiile expuse anterior se referă la un concept larg, astfel încât putem aprecia că participarea publicului este sinonimă cu participare politică, participarea cetățenilor sau angajamentul public. Cu toate că aceste sintagme au o caracteristică comună, și anume participarea, există unele diferențe, după cum susține (Yang & Callahan, 2005), participarea publică fiind conceptul cel mai larg, inclusiv participarea care implică publicul, mass-media și alte grupuri sociale neguvernamentale, în timp ce participarea cetățenilor este văzută ca o implicare a publicului în procesul decizional administrativ.

Într-o perspectivă contemporană, implicarea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor reprezintă o activitate de negociere, care își propune să coordoneze deciziile, să gestioneze conflictele și să construiască consens între diferiții actori implicați și interesați de planificarea transformării teritoriului. Astfel, este o activitate continuă și ciclică care se concretizează în diferite proiecte, legate de decizii și acțiuni care implică judecăți de valoare sau modele de referință, care permit evaluarea eficientă a acestor proiecte (Lopes, 2011, p. 7).

Participarea cetățenilor la procesele de luare a deciziilor, individual sau colectiv, este o condiție preliminară pentru exercitarea cetățeniei depline. Elaborarea și execuția politicilor publice reprezintă o responsabilitate a statului, care implică cetățenii în diferite faze ale proceselor decizionale. În zilele noastre, implicarea cetățenilor are loc, mai ales, în etapele târzii ale proceselor. Prin participarea cetățenilor înțelegem faptul că cetățenilor li se oferă posibilitatea de a influența politicile care îi afectează și poate avea loc în diferite faze ale ciclului politicii, adică planificare, implementare, evaluare.

Dreptul cetățenilor de a participa la luarea deciziilor publice și la proiectarea și furnizarea serviciilor poate fi înrădăcinat în acorduri internaționale, în constituție sau în legislație specifică. Acest drept poate fi larg (de ex. cetățenii ar trebui să aibă un cuvânt de spus în deciziile care le afectează viața), poate fi specific anumitor tipuri de decizii (de exemplu, decizii de mediu sau planificare urbană), sau se referă la o metodă participativă specifică (de ex. referendum sau consultări). Principiile directe ale OCDE pentru elaborarea politicilor deschise și incluzive (OCDE, 2009) invită țările să întemeieze ferm dreptul cetățenilor de a participa la legi sau politici pentru a-și asigura instituționalizare și durabilitate.

Participarea cetățenilor la luarea deciziilor poate avea atât rezultate pozitive, cât și negative. Se susține pe scară largă că participarea sporită a comunității produce beneficii importante, cum ar fi schimbări sociale și de mediu pozitive. Cu toate acestea, există condiții în care participarea comunității poate fi costisitoare și ineficientă. În ciuda provocărilor, programele de participare a cetățenilor pot aduce beneficii agenților de gestionare a terenurilor prin reducerea conflictelor, îmbunătățirea înțelegerii publicului și evaluarea atitudinilor publice. S-a acordat puțină atenție modului în care cetățenii văd diferitele roluri și tehnici de implementare a influenței cetățenilor în luarea deciziilor publice. Participarea cetățenilor la luarea deciziilor este de așteptat să restabilească încrederea publicului în guvern, dar poate fi văzută ca neproductivă din perspectiva birocratilor. Participarea cetățenilor poate duce la diferite procese de luare a deciziilor, dar nu este clar dacă există diferențe în rezultatele acestor decizii.

Cu toate acestea, implicarea colectivă a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor oferă o oportunitate de a reflecta asupra liniilor estompate dintre contextul social, politic, tehnologic și economic, pe măsură ce tehnologia avansează într-un ritm inegalabil și fără control (Jasanoff, 2012). Într-adevăr, procesul de implicare a cetățenilor, mai degrabă decât căutarea unui panaceu, oferă o oportunitate de a articula preocupările critice ale cetățenilor pentru ca factorii de decizie să creeze un sistem anti-fragil.

Tendențe ale implicării cetățenilor în procesul de luare a deciziilor

Implicarea cetățenilor în procesul decizional în perioada contemporană stă la baza funcționării și dezvoltării unei societăți democratice autentice, întrucât încurajează dialogul social pentru cele mai importante probleme. Cetățenii admit deciziile aleșilor și au încredere în acestea, în special, atunci când sunt conștienți de oportunitățile disponibile pentru a participa la o dezbatere publică despre importante subiecte și decizii.

Scopul principal al implicării cetățenilor în procesele de luare a deciziilor este îmbunătățirea eficacității și eficienței activității guvernului. În prezent, participarea cetățenilor la procesele de luare a deciziilor reprezintă un element cheie al democrației locale, întrucât determină creșterea transparenței și îi face pe oficialii administrației publice locale mai răspunzători pentru deciziile luate. Totodată, este un proces continuu, în care diseminarea informațiilor despre politicile locale și decizii au loc în ambele sensuri: cetățenii își exprimă interesul față de administrația locală, iar administrația locală informează cetățenii cu privire la implementarea politicilor locale.

Interesul administrației publice de a promova participarea cetățenilor la procesele decizionale nu este un fenomen nou și, se poate afirma că acest fenomen a luat amploare în ultimii ani. Acest interes a fost dezvoltat pentru a aborda probleme precum: lipsa de încredere publică, transparența instituțiilor, dificultățile în atingerea consensului între părțile interesate relevante și/sau incapacitatea statului de a rezolva problemele cheie ale societății.

În contextul vremurilor în schimbare, experiențele de participare a cetățenilor la procesele de luare a deciziilor publice au crescut în Europa. Diversitatea experiențelor este importantă. La scară europeană, apar trei tendințe principale: democrația participativă, democrația reprezentativă, democrația deliberativă.

* *Democrația participativă*

Democrația participativă este fără îndoială, cea mai cunoscută publicului larg. Democrația participativă se bazează pe ideea că democrația trebuie să permită și cetățenilor să participe, în mod individual, la procese de colaborare care să contribuie la dezvoltarea deciziilor politice. Într-o conferință cetățenească sau la întocmirea unui buget participativ, rolul cetățeanului nu se limitează la numirea și controlul conducătorilor, nici la aprobarea sau dezaprobarea deciziilor pe care le iau și nici măcar la organizarea colectivă pentru a pune presiune asupra acestor lideri.

Democrația participativă se caracterizează, așadar, prin două trăsături importante: pe de o parte, participarea individualizată și directă a cetățenilor, iar pe de altă parte, stabilirea deliberării, și anume un schimb cooperant de argumente, orientat spre căutarea celei mai bune soluții/decizii. Dacă democrația, în principiu, trebuie să urmărească ca deciziile colective să fie luate în mod autonom și în vederea interesului public, este esențial ca opiniile care le determină să fie nu doar informate, ci și motivate și, de asemenea, imparțiale. Acest lucru este realizabil numai atunci când aceste decizii sunt luate în urma unui schimb de opinii și argumente între toți cei afectați de decizii. Deliberarea publică este cea care face posibilă examinarea meritelor alternativelor politice care se prezintă și, de asemenea, inovarea și producerea de noi soluții. Procesul deliberativ este cel care dă legitimitate deciziei care emană din acesta: „Decizia politică legitimă nu este voința tuturor, ci cea care rezultă din deliberarea tuturor, procesul de formare a voințelor este cel care conferă legitimitate rezultatului, nu voințele deja formate” (Manin, 1985, p. 83).

Democrație participativă presupune existența unor spații de deliberare în care cetățenii și reprezentanții acestora se întâlnesc pentru a discuta și co-decide treburile comunității (Fedozzi, 2002).

* *Democrația reprezentativă*

Noțiunea de democrație reprezentativă și deconstrucția ei este destul de dificilă și foarte complexă. Are o geneză străveche a apariției și dezvoltării sale, care datează din civilizația

elenă, în timp ce evoluția sa a avut ca rezultat răsturnarea puterii absolutiste a monarhiilor și începutul alegerii primelor organisme reprezentative prin votul poporului. În consecință, împărțirea puterii de stat în trei niveluri se desfășoară ca: puterea legislativă, puterea executivă și puterea judecătorească. Acest sistem de separare a puterilor a deschis calea dezvoltării și consolidării sale și este implementat de principiile sale teologice: egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii, legitimitatea puterii de stat, îndeplinirea suveranității populare, participarea la viața publică, regula majorității și drepturile minorității, protecția și respectarea drepturilor omului, pluralism politic, alegeri libere și corecte, separarea și restrângerea puterii.

Democrația reprezentativă este o formă de guvernare în care poporul își exercită dreptul de a lua decizii politice prin reprezentanții lor aleși. În acest fel, poporul își alege reprezentanții în organele reprezentative. Esența însăși a democrației reprezentative constă în faptul că voința poporului este îndeplinită prin organisme reprezentative alese direct de către cetățenii înșiși. Cel mai înalt organ al statului, ales de popor, răspunde în fața poporului și este obligat să acționeze în conformitate cu interesele acestuia din urmă (Haxhiu & Alidemaj, 2021, p. 77).

Democrația reprezentativă a devenit indispensabilă pentru democrații, prin care cetățenilor le este mai ușor să ia decizii. Astfel, Montesquieu a răspândit și ideea împărțirii puterii, prin care separarea puterilor înseamnă că legislativul (parlamentul), puterea executivă (guvernul) și sistemul judiciar (instanțele) trebuie să fie complet separate și să aibă puterea de a se controla reciproc (Haxhiu & Alidemaj, 2021, p. 77). Esența însăși a democrației reprezentative constă în împlinirea voinței majorității cetățenilor, prin instituții și organe reprezentative alese direct de popor. Suveranitatea și guvernarea poporului nu sunt exercitate direct de popor, ci prin organele reprezentative alese de popor și împuternicite prin mandatul de a guverna statul.

* *Democrația deliberativă*

Democrația deliberativă, ca implicație a participării, nu este considerată o alternativă la democrația reprezentativă. Este, în schimb, o expansiune a democrației reprezentative (Chambers, 2003). Pentru Cohen (2005), democrația deliberativă se bazează pe angajamentul de a rezolva problemele, prin raționament public, între cetățeni și instituții care stabilesc cadrul pentru deliberare publică. Potrivit Chambers (2003), deliberarea are loc printr-o dezbatere, urmărind să producă opinii rezonabile și bine informate în care participanții sunt dispuși să-și revizuiască preferințele pe baza discuțiilor, a informațiilor noi și a afirmațiilor făcute de alți participanți. În plus, procesul deliberativ trebuie să fie transparent, cuprinzător și egal în ceea ce privește oportunitățile de participare. Potrivit lui Dryzek (2002), la fel de important ca și implicarea cetățenilor în deliberare este acceptarea doar a deciziilor care sunt legitime și justificate în termeni convingători.

Democrația deliberativă este o formă de democrație care plasează oamenii în centrul luării deciziilor și le oferă o cale mai directă de a participa la deciziile care îi afectează pe ei, comunitățile lor și societatea în general. Democrația deliberativă se bazează pe principii precum: deschidere către idei și opinii diferite, schimbul de cunoștințe și schimbul de informații nefondate și cel mai important, deliberarea și dialogul colectiv, care formează baza pentru luarea deciziilor. Accentul inițiativelor de democrație deliberativă este de a asigura că procesul de luare a deciziilor este participativ și de înaltă calitate, iar rezultatul nu este determinat de interesul propriu. Democrația deliberativă este diferită de o democrație reprezentativă, deoarece nu se bazează pe reprezentanții aleși pentru a acționa ca mandatar în procesul de luare a deciziilor; cetățenii își pot reprezenta propriile opinii și pot influența deciziile luate.

Modele de participare publică

În ultimele decenii, mai multe modele au fost propuse de experții în științe sociale pentru a explica relația guvern-cetățean. În timp ce există diferențe între ele, majoritatea au o caracteristică comună, respectiv analizează relația guvern-cetățean bazată pe nivelul de implicare a cetățeanului în procesul de luare a deciziilor. Acest lucru duce, desigur, la două extreme, una în care guvernele nu au niciun fel de interacțiune, deci nu există nicio formă de participare și invers, când avem cetățeni angajați. Deși ambele situații sunt posibile în teorie, majoritatea cazurilor au loc undeva între. Unul dintre cele mai propuse modele este cel oferit de Sherry Arnstein, în care participarea publicului este văzută ca o scară de participare, unde partea de jos a scării reprezintă nicio participare, în timp ce vârful este cel mai înalt nivel de implicare (Arnstein, 1969, p. 216):

- * Autoritatea cetățeanului asupra deciziilor sau autoritatea delegată
- * Decizii negociate
- * Parteneriat comun în luarea deciziilor
- * Oportunitatea de a oferi sfaturi
- * Oportunitatea de a dezvolta încrederea în sine
- * Oportunitatea de sprijinire a cetățenilor pentru programele deja planificate.

Cercetările lui Arnstein indică faptul că administratorii publici, rareori, renunță la suficient control pentru a permite cetățenilor să participe la procesul de luare a deciziilor, cu atât mai puțin să ajungă la vârful scării (Callahan, 2006). Majoritatea cazurilor se încadrează undeva la mijloc, când cetățenii pot da sfaturi, pot oferi noi informații pentru decident sau pot negocia diferite condiții și elemente ale politicii propuse.

Concluzii

Participarea cetățenilor (cunoscută și ca participare publică și implicare civică) este un aspect fundamental al guvernării democratice, asigurând că indivizii au voce în formarea politicilor și a deciziilor în diferite aspecte care le afectează viața. Participarea cetățenilor este implicarea indivizilor în procesele și activitățile de luare a deciziilor care le afectează viața și societatea în ansamblu. Ea cuprinde drepturile, oportunitățile și mecanismele pe care oamenii le folosesc pentru a contribui și a influența deciziile. Poate lua diferite forme, de la votul în alegeri până la angajarea în consultări publice, organizarea comunității, voluntariat și mișcări de bază și grupuri de interese. Este un aspect fundamental al guvernării democratice, deoarece asigură că vocile, perspectivele și interesele oamenilor sunt luate în considerare în modelarea politicilor, luarea deciziilor și abordarea problemelor societale. Principiile cheie care stau la baza participării cetățenilor includ incluziunea, transparența, responsabilitatea și respectul pentru diverse opinii. Aceasta permite indivizilor să-și exprime preocupările, să-și împărtășească expertiza, să propună soluții și să participe activ la formarea societăților lor. Angajamentul civic ajută la stimularea sentimentului de proprietate, împuternicire și coeziune socială, conducând în cele din urmă la procese de luare a deciziilor mai eficiente și mai legitime.

Diverse mecanisme pot facilita implicarea publicului, cum ar fi audieri publice, consilii consultative cetățenești, platforme online pentru feedback și consultare, bugetare participativă și structuri de guvernare colaborativă. Aceste mecanisme urmăresc să creeze oportunități pentru cetățenii implicați de a se angaja cu instituțiile guvernamentale, oficialii publici și alte

părți interesate, pentru a aborda în mod colectiv provocările, a influența politicile și a contribui la binele comun.

BIBLIOGRAFIE

- Arnstein, S. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(2) Retrieved August 23, 2024, from <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01944366908977225>
- Avelar, L. (2007). Participação política. In L. Avelar, A. O. Cintra, & E. Unesp (Ed.), *Sistema político brasileiro: uma introdução*. Sao Paulo.
- Callahan, K. (2006). *Elements of Effective Governance: Measurement, Accountability and Participation*. New York: Routledge Retrieved August 23, 2024, from <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.1201/9781420013429/elements-effective-governance-kathe-callahan>
- Chambers, S. (2003). Deliberative democratic theory. *Annual Review of Political Science*, 6(1), 307-326 Retrieved August 23, 2024, from <https://www.annualreviews.org/content/journals/10.1146/annurev.polisci.6.121901.085538>
- Cohen, J. (2005). Deliberation and democratic legitimacy. In D. Matravers, & J. E. Pike, *Debates in contemporary political philosophy: an anthology* (pp. 342-360). Londra: Routledge Retrieved August 23, 2024, from <https://philpapers.org/rec/COHDAD-2>
- Cornwall, A., & Gaventa, J. (2017). Participation in Governance. *International Development Governance*, 405-413.
- Creighton, J. (2005). *The Public Participation: Making Better Decisions Through Citizen Involvement*. Retrieved August 21, 2024, from file:///C:/Users/Asus/Downloads/199-400-1-SM.pdf
- Dryzek, J. (2002). *Deliberative democracy and beyond: liberals, critics, contestations*. New York: Oxford University Press Retrieved August 23, 2024, from [https://books.google.ro/books?hl=ro&lr=&id=9iTqPrZAYX8C&oi=fnd&pg=PA1&dq=Dryzek,+J.+S.+\(2002\).+Deliberative+democracy+and+beyond:+liberals,+critics,+contestations.+Nova%0D%0AYork:+Oxford+University+Press&ots=Wx3MTYZgLh&sig=ndA_Qf24nNTudAGgoC3DhgR1HzE&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://books.google.ro/books?hl=ro&lr=&id=9iTqPrZAYX8C&oi=fnd&pg=PA1&dq=Dryzek,+J.+S.+(2002).+Deliberative+democracy+and+beyond:+liberals,+critics,+contestations.+Nova%0D%0AYork:+Oxford+University+Press&ots=Wx3MTYZgLh&sig=ndA_Qf24nNTudAGgoC3DhgR1HzE&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)
- Fedozi, L. (2002). L'invention permanente de la démocratie. Contributions à la discussion sur le présent et l'avenir du BP de Porto Alegre . In J. Verle, & L. Brunet, *Un nouveau monde en construction. Évaluation de l'expérience du Budget Participatif de Porto Alegre – Brésil, Porto Alegre* (pp. 165-201). Guayi.
- Haxhiu, S., & Alidemaj, A. H. (2021). *Representative Democracy - its Meaning and Basic Principles*. Retrieved August 23, 2024, from [researchgate.net: https://www.researchgate.net/publication/355382176_Representative_Democracy_-_its_Meaning_and_Basic_Principles](https://www.researchgate.net/publication/355382176_Representative_Democracy_-_its_Meaning_and_Basic_Principles)
- Jasanoff, S. (2012). *Science and Public Reason*. Londra: Routledge Retrieved August 23, 2024, from <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203113820/science-public-reason-sheila-jasanoff>
- Lopes, J. M. (2011, Septembrie). *Indicadores de Monitorização de Planos Municipais de Ordenamento do Território*. Retrieved August 21, 2024, from file:///C:/Users/Asus/Downloads/Dissertacao.pdf
- Manin, B. (1985). Volonté générale ou délibération? Esquisse d'une théorie de la délibération politique. *Le débat* 33, 72-94.
- OCDE. (2009). *Focus on Citizens: Public Engagement for Better Policy and Services*. Retrieved August 23, 2024, from [oecd-ilibrary.org: https://www.oecd-ilibrary.org/governance/focus-on-citizens_9789264048874-en](https://www.oecd-ilibrary.org/governance/focus-on-citizens_9789264048874-en)
- Smith, B. L. (2003, Septembrie). *Public Policy and Public Participation: Engaging Citizens and Community in the Development of Public Policy*, *Population and Public Health Branc*. Retrieved August 21, 2024, from <https://atrium.lib.uoguelph.ca/server/api/core/bitstreams/7f1249fe-2729-4139-a112-276183eac08f/content>
- Yang, K., & Callahan, K. (2005). Assessing Citizen Involvement Efforts by Local Government. *Public Performance and Management Review* 29(2), 191.